

بەش دووھم: کەرتى خانووبەرە و خزمەتگۇزارىيە سەرەتاپىيەكان

18-12-2021

نۇوسىرەكان

مەحمۇمۇد بابان

کورتە : پرۆژەكانى خانووبەرە (خانوو، شوقە و قىلا)، كە بە گۈند و سىتى و تاوهەرە جىاوازەكانىدا دەناسرىتەوھ، يەكىك لە جىاوازىيە بنەرەتىيەكان دابىنكردن و ھەبۇونى خزمەتگۇزارىيەكانى وەك ئاو، كارەبا، رېڭاۋان و پاكۇخاۋىنىيە لهنىيۇ پرۆژەكاندا. لە بەشى دووھمى ئەم زنجىرە دوازىھ بەشىيەدا ھەلسەنگاندىن بۇ ئەو خزمەتگۇزارىيەنە وھۆكاري، جىاوازىيەكان و ئەو پېرسىيارەي بۆچى دىكۈمەت بەریيەت نابات دەكەين! لەكاتىكدا سەرچاوهى دابىنكردى ئەم پىدداوىستيانە هي دەولەت نەبىت، ئەوا مولۇكى تاكەكەس نىيە؟ خاللىكى دىكەش ئەوهەي، بۆچى جىاوازى لە خزمەتگۇزارىيە بنەرەتىيەكاندا لهنىوان گۈندە كۆن و گۈندە نوئىيەكاندا، گەرەكە كۆن و نوئىيەكاندا بەم شىيۆھىيە بىت، لەكاتىكدا لە تەننېشت يەك و لهنىيۇ يەك شاردايە؟

دروستنه کراوه که سوود له که مترين وزه له هه ردoo و هر زه کانی گه رما و سه رمادا بو فینکردن ياخود گه رمکردنی ماله کان و هر بگريت، که ئه مەش زيانىكى گه وره يه له رووي به کارهينانى و وزه وه له ئىستا و داهاتوودا.

له رووي خزمه تگوزاري، به بري جياواز نرخ خزمه تگوزاري له نئيو پرۆژه کان له نئوان 50 هه زار بو [1] 250 هه زار دينار و هر ده گيريت، بگره دو لاريش و هر ده گيريت. ئەم خزمه تگوزاري بىش بريتىيە لە فريدىانى خاشاكى به هەمان سىستمى گەپەك كۆنەكەن، كە دەبوايە بو پاراستنى ژينگەي كوردىستان و كەمکردنەوهى كارهساتى ژينگەي وەك نەوهى لە كانى قىزلاھى هەولىر و تانجه رۆلە سلىمانى ھەيە، سىستمى كۆكىرىدە وهى خۇلۇم و خاشاكى مالان لە نئيو تاوهەر و گوندە نۇنىيەكان جياوازىيەكى كەورەي ھەبوايە، چونكە له رووي كردارىيەوه ئاسانتە، دەتوانرا سەبەتهى خۇلۇم و خاشاكى جياواز بو پاشماوهەكانى دانىشتowan دابىنكرايە و ناوهندى دووبارە به کارهينانەوهى بو دانزايە (Recycling)، بەلام ديارە سىستمى ژيان له نئيو ئەم تاوهەر، سىتى و گوندانە ھەمان شىوهى گەپەك كۆنەكەن نئيو شارەكانە. خالىكى دىكەي خزمه تگوزاري له نئيو پرۆژه کاندا بريتىيە لە دانانى ئاسايش (سکۈرۈتى ئايىتەت) لە بەرەدم بالەخانە و سىتىيەكاندا، ئەويش بە ئامانجى دابىنكردنى دلنىيابى بو دانىشتowanەكەي، لىزەدا ئەو پرسىيارە سەرەھەلدەدات ئاپا گەپەكەكان دىكە بو پېۋىستيان بە دابىنكردنى پۇلىس و ئەمنىيەت نىيە؟ ئەگەر بو ئەم پرۆژە و گەپەكەكان پېۋىست بىت، ئەوا بۆچى لە گەپەكەكان دىكەدا دانازىت!

ھەروەھا، خزمه تگوزاري گوند و شوقە كانىش لە سەرھاولتىيان و بو ئىدارەي پرۆژەكان (وەبەرهەنەر ياخود كۆمپانيا كانى دىكە)، بۇيەش رىكخستنەوهى خزمه تگوزاري پرۆژەكان لە لايەن حکومەتەوە، بو نموونەش لە سەرەتاي دەستبەكاربۇونى پارىزگارى پېشۈسى دەولىر ھەولىك درا بو كەمکردنەوهى نرخى خزمه تگوزاري بىهە كان ھەرچەندە تاوهەكەن ئىستاش ھەندىك لە پرۆژەكان نەچوونەتە ژىر بارى جىېجىركەن بېيارەكەوە، بەلام ھەنگاوىكى زۆرباش بۇو. ئەوهى لىزەدا پېۋىستە بىرىت رىكخستنەوه و سەرپەرشتىكىردن و چاودىرىنەكەن پرۆژەكان بو خزمه تگوزاري بىنەرتىيەكان ئاو، كارهبا و پاكوخاۋىنى، ئەويش بە ئامانجى پاراستنى سەرچاوه سروووشتىيەكان و پاكراڭتنى ژينگەي كوردىستان، چونكە يەكە نۇنىيەكان نىشته جىبۇون سەرروو 170 هه زار مال پىكىدەھەنن.

لە كۆتايىدا، پرسى جياوازى لە نئوان خزمه تگوزاري بىهە كانى گوندى كۆن و نوى.... ئەگەر رىكبىخىرىتەوە دەتوانىت داهاتى حکومەت زياتر بکات و لە لايەكى دىكەش بەرددوامىيەكەي بەم شىوهەدە دەتوانىت لە پرسىيىكى ئابورىيەوە بو پرسىيىكى سىياسى و كۆمەلایتى بگۇرۇرىت، چونكە ئەمە توانىي حکومەت لە دابىنكردنى خزمه تگوزاري بىنەرتىيەكان دەخاتە ژىر پرسىيار و لە لايەكى دىكەش پرسى نادادپەرەرى لە ئىستا داهاتوودا دەھىننە ئاراوه.

سەرچاوهەكان

<https://www.rudaw.net/sorani/kurdistan/010720203> [1]